

MEDLEMSBLAD FOR RYFYLKE LODGE 8-023

SONS OF NORWAY DISTRIKT 8

Vårt organisasjonsnummer: **988997382**
Ved bruk av Grasrotandelen må organisasjonsnummer oppgis

Bank - Hjelmeland Sparebank: Konto 3353 22 23259

DESEMBER 2015 – Årgang 18 (stiftet 1997)

SONS OF NORWAY ble stiftet i Minnesota i 1895, og fikk Norge som distrikt nr. 8 i 1982. Foreningen har i dag over 390 lokalforeninger/lodger i USA (D1-D6), Canada (D7+D4) og Norge D8. Medlemstallet totalt er 59300. I Norge er det 16 lokale lodger i drift, med et samlet medlemstall på ca. 1300. Vårt fremste mål er å opprettholde kontakten med det norske Amerika, og arbeide for å sikre/dokumentere emigrasjons-historien som en viktig del av vår nyere norske historie. Det er i dag like mange norskættede i USA som det er nordmenn i Norge. Fra «alle» bygder og byer i Norge reiste folk til Amerika i tiden 1825 – 1925.

Sons of Norway's Hjemmesider:

www.sonsofnorway.com
www.sonsofnorway8.com/

HUSK VI MØTES...
ONSDAG 9. DES. PÅ
VAULALI kl. 18.00
TIL JULEMØTE
(SE INVITASJON SIDE 7)

DET BLIR OGSÅ ...
UTLODNING
Som vanlig håper styret at noen vil bidra med gevinster, som vi ønsker innpakket.

INNHold:

Presidenten har ordet	1
Styret	2
Annonser	2, 4 og 8
Referat fra medlemsmøtet	3
Jens Ritland	4, 5 og 6
Gratulerer	4
Henter stavkirke hjem	6
Aktivitetsskalender rev. 10	6
Klipp ...	7
Invitasjon til julemøte	7
Velkommen til julemøte	8

PRESIDENTEN HAR ORDET

Gode medlemmer i Ryfylke Lodge.

I skrivande stund har me hatt den første føling med vinteren.
Vakkert vær og frost i lufta!

Advent tida nermar seg og dagane vert kortare. Hjø oss forsvinn sola om 14 dagar og er borte til 05. januar. Då er det greitt å ha noko å sjå fram til, Julehelg og vintersolhverv.

Møtet i november hadde godt frammøte! Det er me glade for! Om medlemmene ikkje finn det interessant å bruka tid på møta våre, er det noko som ikkje er bra nok med jobben me gjer!

Tema på møtet var Strandastøa.

Ola Strand, med gode medhjelparar, tok oss med på ei historisk reise om liv og lagnad i Strandastøa gjennom 1000 år!

Livet her har vore langt meir skiftande enn det ein kjem på når ein dreg forbi i dag!

Julemøtet vert på Vaulali den 09. desember.

Ei utfordring for styret er å finna gode tema på møta, gjerne med tilknytning til Amerika.

Det har vore mangelvare, me har diverre ikkje økonomi til å henta folk langveis frå. Denne gongen er temaet utvandring til Amerika frå Ryfylke.

Gjest er Trygve Brandal. Han er kunnskapsrik og ein fengande føredragshaldar, så møt fram og ta gjerne gjester med!

Møtet vert eit tradisjonelt julemøte for Ryfylke Lodge, med kjent meny og innsetting av nytt styre som eit av høgdepunkta.

Jula nermar seg og me går ei fin tid i møte. Jula står for meg i familiens teikn. Det er vel heller ikkje utan grunn at mange einslege kjenner einsemd sterkare i denne høgtida enn andre tider på året! Kanhenda me skal ha dette i tankane og sjå om me kan bidra til at jula vert ei høgtid for alle.

Takk for året som snart ligg bak oss!

Ei god jul og eit godt nytt år ynskjer eg dykk alle!

Sigbjørn

**VÅRE ANNONSØRER STØTTER OSS –
DU BØR ETTERSØRRE DERES TJENESTER**

Styret for Ryfylke Lodge 2015

President
Sigbjørn Schmidt
4137 Årdal i Ryfylke
s.schmidt@online.no
Tlf. 51752446 / 95267992

Visepresident

Sekretær
Jens Inge Børkja
Børkja
4130 Hjelmeland
jens.borkja@inbox.com
Tlf. 45228963

Kasserer
Ingrid Engedal
Ekornvegen 3
4100 Jørpeland
ingrid.engedal@lyse.net
Tlf. 90183024

Aktivitetsleder
Marshall / Matr.forv.

Redaktør
Kåre Abrahamsen
Varhaugvegen 9
4120 Tau
ksa@lyse.net
Tlf. 51746215 / 98476287

Rådgiver
John Harry Hevrøy
Fjellsv. 11B
4100 Jørpeland
johhevro@online.no
Tlf. 51747761 / 90825915

Redaksjonskomité
Anna Børkja
Børkja
4130 Hjelmeland
anna.borkja@bluezone.no
Tlf. 47900331

og
Odd Harald Olsen
4130 Hjelmeland
o-haral@online.no
Tlf. 51750512 / 90751907

POST:
Ryfylke Lodge 8-023
Sigbjørn Schmidt
4137 Årdal i Ryfylke

MØTETIDER:
Normalt 2. onsdag hver måned
Sted ???....(kunngjøres i bladet)

Link til medl.bladet:
Strand Hist. og Ættesogelag:
<http://www.strandhistorie.no/>

**ULLESTAD OG JANSEN
TRANSPORT AS**
VIKANESSET SØR - 4130 HJELMELAND
Tlf 51 75 00 55 - FAX 51 75 00 46

Jansen Betong a.s.
4130 Hjelmeland
Tlf. 51 75 22 61 / 909 21 446
Fax. 51 75 01 59
Betongarbeid - Naturstein - Fliser

**STRAND
Autosalg**
Alt innen nyere biler
Bergtun 1
4120 Tau
Tlf.: 51749500
www.strandautosalg.no

STØPESAND, PUKK OG GRUS
Henter du ved våre sandtak i Jøsenfjord eller Årdal

Vi leverer både i bulk og storekk

Er det noe du lurer på?
Ta kontakt med vår avdeling i Årdal:
51 75 42 00 / 51 75 42 01

NORSTONE
HEIDELBERGCEMENT Group
www.norstone.no

**STRAND
BYGG AS**
Nordmarka - 4120 Tau
Telefon 51 74 36 00 - 920 79 310 - 11 - 12

Velkommen til

TAU PIZZAKAFÉ
PIZZA - KERAB - SALAT - HAMBURGER - BAGUETTE
Åpningstider: onsdag (10 - 23) / søndag (12 - 23)

TAU PIZZA KAFÉ
Ryfylkeveien 1986
4120 TAU.
Tlf.: 51 74 67 16

OAK
Årdal Landbruk

Verksted - Traktorer,
redskaper, motorsager
m.m.

Åpningstider:
Mand-fred 08-16, lørdag 10-13
Telefon 51 75 26 40

SKAL DU TIL USA?

Kontakt
Sons of Norway's hovedsamarbeidspartner
for våre gunstige avtalepriser:

USA EXPERTEN
OK REISER
Elvøveien 21, 4480 Kvinesdal
Tlf. 38360204, Faks 38361503
www.usaexperten.no

Flybilletter - Hotell - Leiebiler
Tlf + 47 38 35 02 04 -
www.usaexperten.no
epost: firmapost@usaexperten.no

Sterling White Halibut AS
Hundsnes, NO-4130 Hjelmeland
Norway

Tel.: +47 21 56 23 00
Fax: +47 21 56 22 01

www.marineharvest.com
www.sterlingwhitehalibut.com

Hjelmeland Sparebank
ryfylkebanken

Stikk innom og ta en prat med oss om:

- Bank og Forsikring
- Sparing og Lån
- Leasing
- M.m.

Hovedkontor: 4130 Hjelmeland
Telefon sentralbord: 51 75 44 00
Salgskontor Jørpeland – Oldeidegården
4100 Jørpeland
Telefon sentralbord: 51 74 55 50
Åpningstid: 09:00-15:00 man-fre

Referat frå valmøte Sons of Norway, Ryfylke Lodge 8-023 org.nr. 988997382, onsdag 11. november 2015, kl 19:00 – 21:30 på Vaulali

31 medlemmer pluss føredragshaldar med hjelparar og gjester (i alt 5 stk) møtte til dette medlemsmøtet med val av nytt styre og andre verv. Sigbjørn ønskte velkommen før me song nasjonalsongane.

Pensjonert lærar Ola Strand fekk deretter ordet og gav oss ei humørfylt forteljing frå farne tider i Strandastøa og med hjelp av Harald Enne og Egil Wigdel viste han også bilete frå plassen og synlege rester av tidlegare aktivitet på staden.

Strandastøa er ei vik ved sjøen mellom Tau og Solbakk og går frå Hundnes i sør og nord til dagens bustadfelt og blir nå brukt til badebasseng, men har i lange tider bakover vore trafikkssenter og landingsplass for både Strand, Tjøstheim, Kvam og Bjørheimsbygd. Stø tyder opplagsplass for båt, og ein kan i dag sjå rester av ei nausttuft ca. 25 meter opp frå strandlinja. Naustet som har stått her var 24 m langt og 6,5 til 8 m breitt og var i bruk i folkevandringstida og vikingtida.

Kyrkjefolk frå Søre Strand, Høle og Forsand landa her med båtane sine og føretok deretter kledebyte etter roinga før dei gjekk inn i kyrkja. Mykje ved frå Strand er skipa ut frå Strandstøa og dette var også fyrste plassen i Strand som fekk skikkeleg stor brygge. Denne er det framleis litt rester att av. På slutten av 1700-talet vart det gjevne kongeleg brev på å driva gjestgiveri her og ei tid var det 2 handelsmenn i Strandstøa som selde både øl og brennevin. Det er også rester av ei stor gravrøys på Hundnes som viser at det har vore busetnad her langt tilbake i tida. Også rester etter eit brent skip er funne her.

Dette var nokre stikkord frå det interessante innlegget av Ola Strand, og han vart overrekk fine blommar som takk for dette. Deretter var det suppe, rundstykke og julebrød og det vanlege gode drøset som er ein viktig del av samlingane våre.

Sigbjørn orienterte deretter om "Ski for Light" som kom litt bardust på oss. Ryfylke Lodge var uttrekt som nr. 2 på lista etter Viking Lodge - og me fekk berre ei veke til å finna nokon som kunne reisa. Me fann ein kandidat der familien var veldig interessert, men dei måtte likevel avstå slik at stafettpinnen måtte gå vidare til neste lodge på lista som er Oseberg Lodge.

Kontingenten er litt oppjustert frå 2016 p.g.a. dollar-kursen. Mesteparten av kontingenten går til USA og D8 og svært lite blir att til lodgen. Hovudinntektene er inngangspengar og lotteri. Ingrid opplyste at det pr. dato står kr 22.926,89 på lodge-kontoen.

Odd Harald var nettopp komen tilbake frå internasjonalt styremøte i Minneapolis som det er 2 av pr. år, første veke i april og i november. Etter utfordring fortalde han litt om korleis desse møta føregår. Dei er i stor grad knytt til drifta av forsikringsdelen av Sons of Norway. Fonda i Sons er 50 år neste år, og i løpet av denne tida er det delt ut nesten 2 mill. dollar, derav stipend frå Kong Olav 5's fond til norske studentar i USA. Odd Harald er medlem av ein av dei mange komitéane og har hektiske men interessante dagar frå kl 06:00 til kl 22:00. Nytt denne gongen var at dei fekk utlevert Ipad med alle dokument i staden for tjukke permar. Fredag kveld før heimreise var det middag med ei markering av at administrerande direktør Eivind Heiberg hadde gifta seg i sommar. Heiberg vart også i sommar utnemnd til honorær generalkonsul for Minnesota. Dette vervet skal han ha i tillegg til direktørjobben i Sons of Norway.

Elles treffe Odd Harald på Terje Solheim der borte som bad han helsa til alle kjende her heime.

Kongressen i 2016 er lagt til Tacoma og det er planlagt tur med Brekke Tours i samband med denne.

Val av nytt styre m.m.

Odd Harald Olsen leia valet. Det framkom ingen benkeforslag, og dermed var det nominasjonskomitéen sitt forslag som det vart stemt over.

Rådgjever:	Sigbjørn Schmidt	Sedvane at avgående president har dette vervet
President:	Ingrid Lekvam	1 år
Visepresident:	Jens Inge Børkja	2 år
Sekretær:	Odd Harald Olsen	2 år
Kasserar:	Ingrid Engedal	2 år
Aktivitetsleiar I:	Astrid Sagård	1 år
Aktivitetsleiar II:	Godwin Sagård	1 år
Redaktør:	Odd Harald Olsen	2 år
Redaksjonsmedarb:	Anna Børkja	2 år
Vakt:	Magnar Engedal	2 år
Revisor:	Jan Langvik	
Vertskap (matkomité)	Går på rundgang	
Tubfrimkontakt:	Anna Olaug Olsen	

Ovanstående vart valde med akklamasjon for kvar enkelt. Trykkeriet blir framleis hos Jens Inge. Det nye styret vert formelt innsett med høgtideleg prosedyre i julemøtet den 9. desember 2015.

Bindande påmelding til julemøte - seinast 4. desember til Jens Inge Børkja.

Kvelden vart avslutta på tradisjonelt vis med allsong etter at utlodning av bordpynten var ferdig.

16. nov. 2015, JIB

Fra Strandastøa, sett vestover utover sjøen – vi ser restene av nausttufta fra vikingtida
<http://www.fornminner.no/AmS/23-30/post-6/30-nausttuft.htm>

Lars Hertervig skisse: "Kveker-gjestgiveri i Strandastøe" Pintsedag 1858.
Kilde: Martin Nag "Her er saa underligt"

Pål Barkve, Harald og Solveig Jansen diskuterer, mens Randi Ørsal og Anna Børkja følger med på andre ting

Ola Lekvam og Torleif Helland fremst.

Anna Olaug Olsen, Egil Wigdel og Harald Enne var medhjelpere under visningen av bilder fra Strandastøa. John Harry Hevrøy sitter med ryggen til.

Foredragsholder Ola Strand forteller om gamle tider fra Strandastøa, og viser bilder

Etterkommerne av Ole Olson Ritland (1808-1893) og Sarah (Siri) Jensen (1805-1887) -sønn ...

John (Jens) Ritland (1838-1917)

Ved søking på internett etter stoff for medlemsbladet, kom jeg over en hel del historie om en familie – familien Ritland fra Hjelmeland som emigrerte til Amerika i 1855. Noe går tilbake til borgerkrigstiden. Redaktøren har vært i kontakt med den ansvarlige, John Ritland, for internett-sidenene til familien, og fikk 9. februar 2015 tillatelse fra han om at bilder og historie kan gjengis i medlemsbladet for Sons of Norway-Ryfylke Lodge 8-023.

Ref.e-mail 09.02.2015 fra: jritland@cox.net

Yes, you have my permission. Absolutely. Thanks for asking!
John

I medlemsbladet for Mars skrev vi om to, Ola og Siri (Sara) Olsen fra Ritland, som flyttet med sine 7 barn til Amerika. Nå er det deres sønn, Jens (Jon) Ritland det skal skrives om. Han var aktivt med i borgerkrigen. Tip oldebarnet til Ola og Sara, John Ritland, har fortalt om dette.

Borgerkrigs memoarene til John (Jens) Ritland og 32. Iowa infanteri regiment, co K

(Oversatt av red. K. S. Abrahamsen (som best jeg klarer))

Fra Fort deRussy marsjerte vi til Pleasant Hill, der vi kjempet en ny kamp. [[Visit the Battle of Pleasant Hill website](#)] Vi passerte et skogkledd område, etterpå ut i åpent lende med bare en del av hæren med oss, da et regiment av opprørs kavaleri angrep oss. Vi ble beordret til å feste bajonettene og de i frontlinjen gikk ned på knærne med sine våpen støttet mot bakken, mens linjen bak stod med våpnene mot skuldrene, klar til å trykke bajonetten i det hestebrystet som kom mot dem. Det kom til en forferdelig kamp, som ble hindret merkbart av vår formidable frontlinje. Men de klarte å komme seg gjennom. De ble stoppet, av vår hovedhær og måtte trekke seg tilbake slik de kom. Vi prøvde å få dem på retrett! Det var et forferdelig syn å se hvor mange døde og sårede som lå strødd rundt, samt de stakkars hestene svimlende omkring, blødende i hjel eller galopperende febrilsk med saler og stropper flagrende.

Nesten før vi klarte å snu, ble vi angrepet av Infanteriregimentet. Men vi bekjempet dem med makt og kraft, og til slutt drev vi dem tilbake. Vi hadde ikke før gjort det, før andre regimentet med ferske rekrutter kastet seg over oss. Kulene vint og plystret, mine følgesvenner falt, men endelig fikk vi dem til å vike, bare for å motta en mektig geværsalve fra et tredje regiment, som flankerte oss på venstre og høyre side, og skjøt mens de gikk. Jeg hadde aldri sett slik taktikk før og ble fortalt at disse soldatene var helt omtåket fra overdreven whisky drikking.

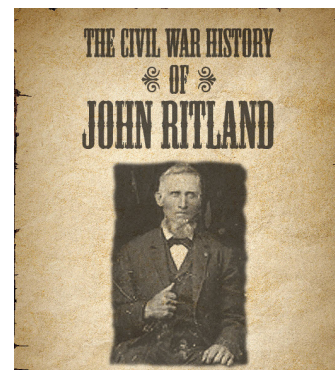
Som flaks kan ha det, - mørket satte inn, og vi søkte skjul, hulter til bulter i skogen. Mens jeg puslet rundt, fikk jeg en kule i ryggen. Heldigvis for meg, hadde jeg ikke hatt tid under kampene til å kaste teppene mine på ryggen, som de fleste andre hadde gjort, og nå reddet det livet mitt. Kulan klarte ikke å trenge gjennom slike tykke folder. Jeg la meg ned ved siden av en tømmerstokk, men min, oh my, hvilket stort antall kuler de konføderate (*sørstatene* red.) hadde kastet bort på stokken! Etter en stund så vi små bål bli tent i alle retninger, og vi lurte oss bort en etter en fra våre gjemmesteder til vi endelig var tilbake i vår egen leir. Deretter fulgte handshakings! Hendene møttes i brennende klapp, hender som vi trodde kunne være livløse. Hvilken ekte gjenforening! Det var nå åpenbart for oss at den foraktelige General Banks var en forræder som hadde ordnet det slik at vi var nødt til å tape. Han lot noen få avdelinger gå foran i kampen, mens den største hæren lå inaktiv. Det virket som om en ordre var gitt for å få oss til å gjøre retrett samtidig, men at ordren ikke nådde oss fordi budbringeren falt underveis.

Vi hadde knapt ankommet leiren før vår feltprest, Coffin fra Fort Dodge, ba om to frivillige fra hvert kompani for å følge ham tilbake til slagmarken, og gi hjelp til døde og sårede. Ingen svarte fra kompani K, vi var alle grundig sultne og trøtne.

Han gjentok spørsmålet, og denne gangen svarte jeg. Følelsen av takknemlighet for at livet mitt ble spart, og at jeg for "en", aldri skal glemme det! Noen soldater ba bønner til Gud i deres smerte, andre bannet. Lik lå tett strødd omkring. Vi bar vann til de sårede, støttet dem opp med tepper og gjorde opp bål. Det ble kaldt den natten og de stakkars lidende ba oss om å ta dem med, men det var umulig for oss da. Vi lovet å komme tilbake til morgenen og hente dem. Vi våget ikke å bli værende av frykt for å bli tatt til fange. Banks konkluderte med å be oss stikke av den kvelden. Og da fienden hørte dette, kom de umiddelbart og tok utstyr. General Banks gikk av etter denne skjebnesvangre ekspedisjonen, og lettet oss for hans "selskap", som også var det sikreste for ham.

Vi reiste med steambåt på Mississippi-elven, fra Vicksburg til Memphis. Da vi var omtrent halvveis, ble vi kommandert av båtene for å jage vekk en styrke geriljasoldater som hadde plaget transporten på elven i det siste. I kampen som fulgte fikk vårt regiment 4 menn drept med en gang, mens ingen ble såret; en mest bemerkelsesverdig "rekord", for vanligvis var det like mange sårede som de som ble drept. Henry B. Henryson (Beroen) fra Story City ble drept i denne operasjonen, som ble kalt "Slaget på innsjøen Chicot".

Kampene skjedde på en ekstremt varm dag, 6. juni 1864. Etter slaget, satte vi i arbeid å begrave de døde. De ble alle gravlagt i en grav, og noen av dem måtte bæres en betydelig distanse. Min kamerat, Osmund Egeland, som alltid var villig og ivrig etter å gi en hjelpende hånd, ble syk umiddelbart etter å de døde var begravet, og døde på sykehus - eller pest hus, i Memphis noen dager etterpå. Årsaken til hans død var overanstrengelse, hjertet ble overbelastet. (fors. side 5)

Carica AS – Cruiseeksperten

Vi har cruise over hele verden

Jakob Askelands vei 9, 4391 Sandnes
Tlf. 51 63 74 00, post@carica.no

www.carica.no - Gratis parkering

John (Jens) Ritland ...

(fortsettes fra side 4)

Gratulerer

Da vi nådde Memphis, bordet regimentet et tog med flate lastevogner, og soldatene ble fraktet på dem til et sted som heter Tupelo, Mississippi, hvor mennene kom i kamp.

Jeg ble syk i Memphis og klarte ikke å gå sammen med regimentet til Tupelo. Siden sykehuset var fullt, ble jeg tatt til det som ble kalt Meridian Camp, hvor det var flere hundre andre syke. Det var der jeg fikk min 30 dagers permisjon.

Jeg startet reisen for å komme hjem samme kveld som jeg mottok tillatelse til å reise med båten på Mississippielven, og nådde Cairo, Illinois, etter 24 timer. Resten av reisen ble gjort med tog. Vi skulle betale en halv billett, men hadde ingen penger, så vi benyttet oss av en forskrift som tillot en soldat transport, men eventuell senere betaling av billettprisen skjedde gjennom en reduksjon av månedlig lønn. Det var flere hundre soldater på Cairo, som var på vei hjem på permisjon, så en billett agent ble holdt opptatt hele natten med å skrive transporttillatelser. Jeg var ikke i stand til å klatre opp for å tak i min, men heldigvis lyktes en soldat, som skulle i min retning (Marshalltown, Iowa), og som ikke var så syk som resten, i å få transporttillatelse for alle som hadde reisemål for stedet.

Siden vi ikke hadde noe mer å gjøre, ruslet vi i retning mot toget vårt, og kom mye for tidlig, et par timer minst, men vi var heldige. Mange andre hadde vandret rundt på samme måte, og vi fylte vognene lenge før det var på tide å starte; og forlot halve mengden med lange ansikter, de måtte vente på neste tog. Vi dro fra Cairo til Dixon i Illinois, en avstand på 355 miles, og derfra til Mississippi, hvor vi sov på elvebredden hele natten. Neste morgen leide vi en ire til å ta oss over elven på en ferge for 10 cent stykket. Vi var nå i Clinton, Iowa, og her gikk vi hjem til en soldat, hvor vi hvilte en hel dag. Etter en slik hvil, følte vi oss sterkere og fortsatte reisen vår mot Marshalltown. Dette var så langt jeg fikk transport til, og nå oppsto spørsmålet om hvordan jeg kunne komme hjem fra dette stedet.

Jeg hadde bare 50 cent, og visste at dette ikke var tilstrekkelig til å betale for en billett til Nevada. Jeg gikk på toget, tenkte å reise så langt som konduktøren ville tillate, og stole på lykken som metoden for reising resten av veien. Da konduktøren kom, ga jeg ham 50 cent og fortalte ham hvor langt jeg ønsket å reise, som var til Nevada. Han ville ha mer penger, men jeg fortalte ham at dette var alt jeg hadde. Han så på meg for en stund og deretter merket seg min elendige tilstand, leverte tilbake de 50 cent, og sjenerøst sa at jeg trengte så mye for frokost, og komme videre. I det jeg ankommer min destinasjon, leter jeg etter postvognkusken, som kjørte ruten mellom Nevada og Rose Grove, og avtalte en tur til Roland for mine 50 cent, som ennå var intakt. Prisen var høyere, men siden dette var alt jeg hadde, lovet han til slutt å ta meg med. En liten stund før postvognen var klar til å dra, møtte jeg en bekjent, Vespestad - av navn, som inviterte meg til å sitte på med ham og som lovet å kjøre meg til dørterskelen, til og med spare meg for turen fra Roland. Postvognturen ble følgelig kansellert - og mine 50 cent forble urørt.

Da jeg returnerte tilbake til hæren, forventet jeg at jernbane prisen var forhåndspris med "transport" som skulle trekkes fra min månedlige lønn. Men sikkert på grunn av feil, fikk jeg min fulle lønn regelmessig. Dermed ble det slik at jeg hadde en helt gratis skyss fra Memphis, Tennessee, og hjem, en avstand på ca 1000 miles, og dette gjøres ikke gjennom en "boms" eller fanterise, eller intensjon om fusk. Tvert imot, jeg var rettfærdig og ærlig om det, og tenkte å betale alle.

Jeg bodde hjemme 30 dager og fikk gjenvinne mye av helsen, men ble ikke fullt rehabilitert. Gjennom Dr. Stitzel's (Nevada) hjelp og innblanding, fikk jeg ytterligere 30 dager. Således ble det til en 60 dagers permisjon. I løpet av den tiden ble jeg frisk igjen, og startet min vei tilbake til hæren i september. Jeg fant regimentet mitt i Cairo, Illinois.

Vi ble raskt skipet ombord på en dampbåt med kurs for St. Louis, på vei til Pilot Knob, i Iron Mountains fjellene, hvor vi ventet på å engasjere oss til aksjon. Fra St. Louis gikk reisen til Pilot Knob med tog på lastevogner. Da vi kom nær på fienden, fant vi oss sterkt i mindretall, og bestemte oss veldig raskt å trekke oss tilbake, jo før jo bedre. Vi ble straks henvist ombord på toget igjen, - og startet, men lasten var for mye for motoren, hjulene gled, og der stod vi.

Hvis det ikke hadde vært for løytnant George Childs fra Nevada, ville vi sikkert alle ha blitt tatt til fange. Mr. Childs overtok kommandoen, beordret alle av toget, og ba oss skyve, og dermed gi toget hjelp, hvorpå vi hoppet ombord igjen - noen få om gangen, og til slutt rullet vi lystig avgårde. Men våre farer var ikke ennå over. Siden det hele skjedde i en tømmerkog, i et område med kun men noen få åpninger, kunne vi ikke vite hva som ble forberedt foran oss. Vi fryktet fienden kunne ha laget til ugagn med veien, samlet seg et sted for å ta imot oss, eller ligge i bakhold langs sporet.

Deres styrker var tre ganger så store som vår. Ikke på noe tidspunkt under hele krigen, var jeg så nervøs som på turen gjennom skogen, der jeg når som helst forventet å være målet for skyttere liggende bak trær eller andre gjemmedsteder. Sammenkrøpet som vi var på våre flate lastevogner, var vi et enkelt mål for de fleste "ufaglærte" skyttere. Men til vår store glede og lettelse, ingenting skjedde - og snart var vi trygt i St. Louis. (se neste spalte denne side)

Vi gratulerer
så hjertelig med dagen i
Desember

Torleiv Pundsnes	07.
Bente Riskedal	11.
Torild L. Hansen	15.

Vi var ikke tiltenkt å forbli i ro veldig lenge, og snart ble vi kommandert ut for å jage opprørere, som var over alt. Og jage, det gjorde vi! De klarte å holde seg et par dagers marsj foran oss hele tiden, til vi nådde et punkt i Kansas der vi ga opp jakten. Vårt kavaleri hadde trefninger med dem til tider, og noen ganger fant vi likene av døde soldater. Vi måtte vade over Osage River og elven Gasconade River i isvann, og det var snø på bakken. Dette var langt fra hyggelig, i betraktning av at vi hadde ingen mulighet til å skifte klær, ingen sjanse til å sove innendørs og tørke oss foran varme ovner. Etter at vi hadde forfulgt opprørerne til Kansas, og håpet om å komme forbi dem ble forlatt, startet vi skuffet med å gå tilbake den lange marsjen mot St. Louis, uten å ha oppnådd noe.

Ikke på noe tidspunkt under krigen, kjempet vi under et slikt felttog - med sult og skuffelse, som på denne skjebnesvangre ekspedisjonen. Vi kan si, det meste var General A. J. Smiths feil. Han var ambisiøs - og ønsket å gjøre en rask og vellykket fremgang, for seg selv og hans gutter, og han mente at ved å gi oss svært begrensede rasjoner, ville han lette byrdene våre - det ville tillate oss å gjøre raskere fremdrift.

(forts. neste måned)

Henter stavkirke hjem

Medlemsbladet skrev i mai 2015 om at stavkirken i Little Norway i USA skulle flyttes tilbake til Norge. I avisen "Vårt Land" av 18.10.2015, kan vi lese mer om dette.

Kilde: <http://www.vl.no/nyhet/henter-stavkirke-hjem-1.421607>

Etter 122 år i USA hentes en stavkirke hjem til Norge. Orkdal skal få et kulturhus som skal være åpent for alle trossamfunn, sier ildsjeler.

I 80 år stod den i skogkanten på friluftsmuseet Little Norway, stavkirken som ble bygget i Orkanger i Sør-Trøndelag og sendt til verdensutstillingen i Chicago i 1893 som Norges paviljong. I høst kom en dugnadsgjeng på 13 nordmenn til Blue Mounds i Wisconsin for å hente stavkirken hjem. Nå ligger 34 tonn kirke i tre containere og er på vei over Atlanterhavet. – Vi venter kirken til Orkanger i november, forteller Arne Asphjell, som er talsmann for prosjektkomiteen.

Våren 1893 ble en kopi av en norsk stavkirke bygd ved Strandheim Brug på Orkanger og sendt til USA. Da utstillingen var over, ble flere av bygningene solgt på auksjon, også den norske paviljongen. Første stopp var som landsted for en riking ved Lake Geneva i Wisconsin. Senere ble dette stedet overtatt av en annen riking, tyggegummikongen Wrigley. I 1935 ble stavkirken flyttet for tredje gang, nå til Little Norway, et friluftsmuseum som ble bygget opp av den norskættede forretningsmannen Isak Dahle. Men interessen for det Maihaugen-lignende museet dalte, og arvingene til Dahle så ingen annen utvei enn å stenge Wisconsin's «Lille Norge» – og selge unna bygningene.

Da kom noen entusiastiske trøndere på banen. En av dem var industrigründeren Olav Sigurd Kvaale, barnebarn av Peder O. Kvaale, mannen som sto for utskjæringene på stavkirken i Blue Mounds. For ett år siden kom Kvaale inn på det avstengte Little Norway og fikk se bestefarens arbeider. Her dukket ideen om å hente kirken tilbake til Orkdal kommune opp. En prosjektgruppe ble etablert, og kommunen koblet til, for man så raskt at det trengtes noen millioner til å realisere drømmen – å demontere kirken, frakte den over havet, for så å bygge den opp igjen der den kom fra, Orkdal - pris: 5 millioner kroner.

Talsmann Asphjell forteller at demonteringen i USA ble en utfordring: Hvor mye skulle bli med tilbake til Norge? – Konklusjonen ble at vi ville ta med mest mulig av originalt treverk, blant annet for å kunne ha gode maler til reproduksjon der det er nødvendig.

– *Hva slags stand er kirken i etter 122 år i USA?*

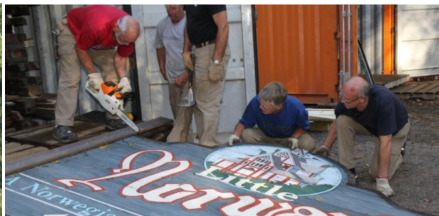
– Hovedinntrykket er at det er lite skader på bygningen, og at den har alle muligheter til å fremstå som en perle når den blir gjenreist. Uttrykket eventyrhus har også vært brukt for å beskrive bygningen.

– *Skal stavkirken bli vigslet til gudshus når den er bygget opp igjen i Orkdal?*

– Nei. Stavkirken skal bli et kulturhus som skal være åpent for alle trossamfunn, og alle andre som ønsker å bruke den, sier Asphjell.

Stavkirken stod som Norges paviljong under verdensutstillingen i Chicago i 1893, men ble flyttet for 3. gang til friluftsmuseet Little Norway i delstaten Wisconsin. Nå flyttes den igjen, denne gang til Orkdal i Norge.

Lenge var Little Norway godt besøkt, men til slutt kom få besøkende, og eierne så seg nødt til å stenge og til slutt selge bygg og inventar. Skiltet som vises her, blir med til Norge.

Aktivitetskalender

Aktiviteter – 2. halvår 2015 Rev. 10

- 19/8 – Besøk Vigatunet v/Trygve Brandal.
Han vil fortelle om selve de restaurerte husene, om frukthagen og genbank og litt om folk/området rundt på Viga.
Medbrakt egen mat. Ta med noe å sitte på.
(=utført)
- 9/9 Medl.møte på Vaulali –
Mat: Anne Berit W. Sæbø og Grete Voster
Tema: Latvia, inntrykk frå utviklinga frå då vennskapskommune vart oppretta med Grobina, og fram til nå - ved Terje Borgen.
Utlodning
(=utført)
- 14/10 Medlemsmøte Vaulali.
Mat: Alle tar med sin Pot Luck –
etter ønske fra medlemmer.
Ansvar: Styret
Tema: Historien om Stålverket på Jørpeland ved Tom Steinsvåg.
Valg av valgkomité.
(=utført)
- 11/11 Medlemsmøte på Vaulali –
Mat: Anne Berit W. Sæbø og Grete Voster
Tema: Historien om Strandastøa på Tau ved Ola Strand.
Valg
(=utført)
- 9/12 **Julemøte på Vaulali – bindende påmelding innen 04.12.2015**
Mat: ansvar - Styret
Tema: Utvandring frå Ryfylke til Amerika ved førstekonservator Trygve Brandal, v/Ryfylkemuseet, Sand.
Innsetting av det nye styret - v/Solfrid Abrahamsen
Utlodning

Styret takker for seg!

Som vel de fleste har lest, så vil det bli endring i det sittende styret fra nyttår. Noen går over i nye verv eller fortsetter, andre går ut - etter eget ønske.

Styret i året 2015 har vært noe redusert, men fra 2016 er ønsket at det skal bli fulltallig igjen, iallfall nesten.

Valgkomiteen la fram sitt forslag på sist møte i november (se ref. side 3), som medfører – at:

President Sigbjørn Schmidt går over i nytt verv som rådgiver.
Sekretær Jens Inge Børkja går over i nytt verv som visepresident.
Redaktør Kåre S. Abrahamsen går ut - uten å påta seg nytt verv.
Kasserer Ingrid Engedal fortsetter som kasserer.

xx
KLIPP og litt til

Fra **Cleng Peerson Lodge 8-011**, newsletter November 2015 – kan det leses: "*Tusen takk også til John Hanson, amerikaneren som i ett år skal reise rundt på skoler, snakke med elevene og slik fremme kunnskap og forståelse fra folk til folk. Vi ønsker ham et flott opphold i Norge og lykke til med jobben.*"

Da forstår vi at han er begynt å reise rundt, slik vi nevnte i møtereferatet vårt for september (newsletter okt. 2015 s.7).

Fra **Dalbuen Lodge 8-022**, newsletter Nov. 2015 – klipper vi at "*Nils Audun Gerhardsen er i full gang med å planlegge USA tur i august 2016. Denne gang skal turen gå på Vestkysten fra California til Seattle (WA) og ende opp i Tacoma hvor den internasjonale kongressen avholdes. Mer informasjon kommer senere.*"

Brubyen Lodge 4-576, har en utmerkelse-orden de gir til noen av sine medlemmer, som heter "*Gee, We're Glad You're Norwegian*". I deres newsletter fra Nov. 2015 leses vi at: "*We honoured Inger Anderson, Mildred Norum and Daryl Gran with the "Gee, We're Glad You're Norwegian" certificates. Daryl and his wife, Hilda, work for the Salvation Army from September to December organizing and scheduling the volunteers to ring bells for the annual Christmas Kettle campaign. Inger and Mildred, of course, are Sons of Norway members.*"

Og så noen "HISTORIER"

- Det kan for somme vera ei oppleving å ligga på sjukehus, ikkje minst når dei er på bedrings veg. Ein kar innifrå dalane var komen seg såpass at han skulle prøva å setja bein under seg. Ei snill sjukesyster hjalp han på beste vis. "Legg nå berre armen om halsen min, så skal du sjå kor fint det skal gå", sa ho. Mannen la armen om halsen hennar og sa i eit einaste smil: "Enn dette og! Slikt någe må me lura oss te i mørknå heima hjå oss!"

- Ein rekrutt frå Ryfylke fylgde ikkje med i undervisningstimen ein dag i militærleiren. Sersjanten visste kor karen var heimeverande og vekte han frå dagdraumane med å spørja: "Kva er det du finn på? Står du der og drøyer om jentene i Årdal? Rekrutten skvatt til. "Nei, eg tenkjer på ei enka på Tau", svarte han.

Hårek – den hardbalne/Hagar – the horrible

kilde: <http://www.arcamax.com/thefunnies/hagarthehorrible/s-1755052>

Andy Capp

kilde: <http://www.arcamax.com/thefunnies/andycapp/s-1752985>

Julemøte

på Vaulali

onsdag 9/12 2015
kl 18.00

Styret inviterer til julemøte med tradisjonell mat som

- spekemat og
- rømmegrøt/risgrøt
- kaffe/te og kaker
- og noko attåt.

Pris kr 200,- pr. person som betales ved inngang

Bindende påmelding - frist innen fredag 4.12 2015
til sekretær Jens Inge Børkja, mob. 45228963
e-mail jens.borkja@inbox.com

Styret vil sette pris på om det var noen som hadde anledning til gi en gevinst til utlodningen, gjerne pakket inn i julepapir denne gang. På forhånd mange takk.

Returadresse:
Jens Inge Børkja, Øvre Byrkja 33, 4130 Hjelmeland
Sendes til:

VELKOMMEN

TIL JULEMØTE ONSDAG 9. DESEMBER 2015 kl. 18.00 (mrk. tiden)

På Vaulali, Bjørheimsbygd

- Saker:** - Aktuelt, post, økonomi
- Innsetting av det nye styret v/Solfrid Abrahamsen
- Mat:** - v/styret
- Tema:** - Utvandringen fra Ryfylke til Amerika - v/Trygve Brandal, Ryfylkemuseet
- Utlodning:** -

HUSK BINDEnde PÅMELDING INNEN 4.12.2015

til sekretær Jens Inge Børkja, mob. 45228963

e-mail jens.borkja@inbox.com

Velkommen til deg - og ta med venner

STYRET

 <p>RYFYLKE</p>	<p>Jørpeland</p> <p>RYFYLKE bakeri & konditori Avd. JØRPELAND Bakeri tlf 51 74 72 87 Fax tlf 51 74 64 24 Kafé tlf 51 74 91 44 Brød og kaker - varmretter Åpent hverdager 08-16.30 Torsdag 08-19 Lørdag 08-15</p>	<p>Tau</p> <p>JONSOKBERGET kafé Tlf. 51 74 24 22 Åpent hver dag fra 11-15 Middag Torsdag er lomledag Ryfylke Kafé & Konditori Avd. Jonsokberget Tlf. 51 74 24 22</p>	<p>Tau</p> <p>Avd. TAU Tlf. 51 74 38 08 Brød og kaker Åpent hverdager 08-16 Fredag 08-17 Lørdag 09-14</p>	<p>Tau</p> <p>TAUTUNET kafé Tlf. 51 74 23 40 Åpent hver dag 11-15 Middag Onsdag er lomledag Ryfylke Kafé & Konditori Avd. Tautunet Tlf. 51 74 23 40</p>
---	--	--	---	---

OPPLEVELSESREISER TIL USA

SOLHEIM TOURS

Kristin og Terje Solheim

Mobil telefon: (+47) 90138683

Postadresse: Solheim Gård, 4820 Froland

E-post: tesolh2@online.no www.solheimtours.com